

2. Openbaring is een soort puzzel

Het is misschien goed om uit te leggen hoe ik te werk ben gegaan om uit te vogelen wat het boek Openbaring betekent.

Ik had geen vooropgesteld doel. Ik wilde ook niets bewijzen. Ik wilde puur kijken wat de betekenis van de beelden in Openbaring is, zoals de tekst het zelf aangeeft. Daarbij is het wel belangrijk om te kijken in welke tijd het geschreven is en of bepaalde dingen die in de eerste eeuw speelden gevat worden in de beelden. Dat is namelijk het meest logische. Profeten beschrijven altijd lokale gebeurtenissen om dan eventueel de blik verder in de toekomst te werpen.

Wat ik al vrij snel ontdekte is er overal grote en kleine verwijzingetjes en toelichtingetjes staan. Om een overduidelijk voorbeeld te noemen, in Openbaring 17:1 staat:

En een van de zeven engelen die de zeven schalen hadden, kwam en sprak met mij en zei tegen mij: Kom, ik zal u het oordeel over de grote hoer laten zien, die aan vele wateren zit.

Als je dat leest, dan ben je meteen al verloren. Een vrouw die op de zee zit??? Maar dan lees je in vers 15 de toelichting:

En hij zei tegen mij: De wateren die u gezien hebt, waaraan de hoer zit, zijn volken, menigten, naties en talen.

Dit was voor mij een aanmoediging om andere dingen die doorverwijzingen leken te zijn ook te volgen om te kijken wat daar het resultaat van zou zijn. En eigenlijk is het zo dat daardoor een heel goed aaneensluitend totaalplaatje ontstaan is. Er zitten eenvoudige links in Openbaring en complexere, maar ik kan alles uitleggen.

Nog een voorbeeld: in 17:8 staat dat 'het beest uit de afgrond op zal komen'. Wat wordt daar mee bedoeld? Waarom staat dit zo expliciet vermeld dat dat beest uit de afgrond komt? Waar in Openbaring staat verder nog dat er een beest uit de afgrond komt? Nou ja, dat is in Openbaring 20. Ok, wat gebeurt er dan als ik het beest van 17:8 koppel aan dat van hoofdstuk 20? Wat rolt er dan uit?

Om een voorbeeld te geven van een vrij lastige puzzel (ook al lopen we dan eigenlijk op de inhoud vooruit): in hoofdstuk 6:1-8 worden vier paarden genoemd. In vers 8 wordt verteld dat dit vier gerichten zijn, namelijk het zwaard (rood), honger (zwart), de pest (vaal) en wilde dieren (wit).

De vier paarden verwijzen naar Zacharia 6:5. Daar worden die vier paarden *vier winden* genoemd.

Vervolgens staat er in 7:1-3 hoe (deze) vier winden tegengehouden worden en worden ze ook vier engelen genoemd.

Dan lezen we in 9:13-15 bij het zesde trompet, dat die vier engelen losgelaten worden.

Als je de clou van Zacharia 6:5 mist, dan kan je deze puzzel niet oplossen en lees je over al die aanwijzingen heen zonder dat je ze kan plaatsen. Maar als je de doorverwijzingen consequent volgt en de puzzelstukjes aanlegt, zie je dat de vier paarden pas bij het zesde trompet losgelaten worden en het oordeel daar dan ook pas echt begint en niet al eerder.

Er is geen voorbeeld

Openbaring is een grote puzzel, waar (in eerste instantie) geen voorbeeld van bestaat hoe het opgelost moet worden (ongeveer net zoals de Wasgij-puzzels). De enige manier om erachter te komen is door het te proberen, net zolang tot je een plaatje hebt dat aan alle kanten klopt.

Klopt er iets niet, dan heb je het waarschijnlijk niet (helemaal) goed gedaan.

De manier waarop je dit kan ontdekken, is door de kleine eenvoudige aanwijzingen en toelichtingen eerst te volgen. Die zijn als het ware voorbeelden van hoe je het moet doen. Daarna kan je de lastiger aanwijzingen gaan ontdekken en volgen.

Wat ik bij het oplossen van de puzzel gemerkt heb en wat eigenlijk heel mooi is, is dat er één

Beeld is dat het hart is van Openbaring. Als je dat beeld snapt, kan je er twee andere bij aanleggen en dan heb je eigenlijk al een prachtig totaaloverzicht van heel Openbaring. Daardoor is het niet moeilijk om het uit te leggen. Je hoeft niet alle details te snappen om het totaalplaatje te kunnen zien. Als je het totaalplaatje snapt, kan je daarna de rest uitwerken en al de andere beelden op hun plek zetten.

Daarom lijkt het me het beste om eerst dat totaalplaatje neer te zetten en niet vanaf het begin van Openbaring te beginnen.

Oude Testament

Je kan de puzzel van Openbaring niet oplossen door alléén het boek Openbaring te lezen. Het staat bol van de verwijzingen naar het Oude Testament. Die moet je onderzoeken en begrijpen. Begrijp je de verwijzing naar het Oude Testament niet, dan kan je het beeld niet goed begrijpen. Zo verwijzen de vier paarden uit de eerste vier zegels (zoals gezegd) naar de vier soorten paarden in Zacharia. Het sprinkhanen-leger van de vijfde trompet verwijst naar Joël. De beesten uit de zee en de aarde lijken op de beesten van Daniël enzovoorts.

De puzzel van Openbaring leggen is daarmee ook in belangrijke mate de puzzel van de oude profeten leggen. Soms lijken er dingen in die profetieën dwars door elkaar te lopen. Maar... krijg je Openbaring helder, dan kan je de profeten daarbij aanhaken en ordenen. Door Openbaring kan je de profeten beter begrijpen. Je zou zelfs kunnen zeggen dat Openbaring de verklaring is, of de voltooiing van de Oudtestamentische profeten.

Internet

Internet is een zegen gebleken. Ik zou dit 20 jaar geleden niet hebben kunnen doen. Zoek je een Romeinse Keizer? Hoppa, ALLES gevonden over die man. De val van Jeruzalem, hoe ging dat eigenlijk? Hoppa, filmpje van tien minuten en je weet precies waar de Romeinen over de muur klommen en hoe ze daar weer vanaf geknikkerd werden. Wat ik doe om een puzzel te kraken is dat ik eerst zelf nadenk over wat ik erin zie en wat het zou kunnen zijn. Dan ga ik zoeken naar wat anderen erover zeggen, of ik zoek bepaalde dingen uit. Op die manier krijg ik een steeds beter beeld van iets. En ik ga net zolang door totdat ik in mijn hart ervan overtuigd ben dat dit het moet zijn.

Grondtekst

Kleine zinnestukjes, maar ook precieze woorden zijn soms essentieel in Openbaring om een bepaald link te kunnen leggen. Onze vertalingen proberen alles zo begrijpelijk mogelijk te brengen. Maar de exacte woordkeus van de oorspronkelijke taal gaat daarbij vaak verloren. Ik gebruik standaard de Herziene Statenvertaling (HSV) omdat deze de oorspronkelijke tekst vrij nauwgezet probeert te volgen. Als ik ergens een andere vertaling gebruik, geef ik dat aan met BB (voor Basisbijbel), NBG, NBV, of HTB (Het Boek).

Verder geeft Biblehub.com je de exacte woorden in het Grieks (of Hebreeuws). Je klikt erop en je krijgt exact de betekenis van dat woord te zien. Klik en je ziet alle plaatsen in de bijbel waar dat woord (in de oorspronkelijke taal) gebruikt is. Je kan allerlei vertalingen op een rijtje zien. Je kan zelfs de varianten op een rijtje zien van de manuscripten die er in die oorspronkelijke taal bewaard zijn gebleven. Ik heb ooit Latijn en Grieks geprobeerd te leren om de bijbel in de grondtaal te kunnen lezen en dat was een ramp gebleken. Ik ben niet goed in het aanleren van talen. Maar op deze manier is het een stuk gemakkelijker en kan iedereen een heel eind komen.

Bestaande bijbelstudies

Er zijn vele theorieën over Openbaring waar je op Wikipedia al heel wat van kan vinden. Maar gewoon zoeken op een paar sleutelwoorden en je komt allerlei bijbelstudies tegen uit alle hoeken en gaten van de wereld. Daar zit ook een hoop kaf tussen het koren om het zo maar te zeggen, maar soms is een bepaalde gedachte eruit helemaal niet verkeerd al was het maar een eenvoudige verwijzing naar een andere tekst in de bijbel.

Onze geschiedenis

Openbaring is niet zomaar een boek met beeldende verhalen die alleen maar een boodschap over willen brengen en dat is het. Er zijn hele harde koppelingen te maken met de menselijke geschiedenis. Misschien het meest duidelijke voorbeeld is wel bij de Vrouw met de 12 Sterren,

waarvan gezegd wordt dat de Draak het Kind wilde wegnemen zodra het geboren was. Iedereen denkt dan aan en linkt dat met de kindermoord in Bethlehem door Herodes. En zo zijn er tientallen harde links te maken met onze menselijke geschiedenis. Leg je die links niet of fout, dan kan je alle kanten opgaan met een beeld. Het is dan alsof je een luchtballon niet verankerd hebt. Ik kom tot de conclusie dat Openbaring de geestelijke werkelijkheid laat zien achter onze werkelijkheid, achter de dingen die er gebeuren om ons heen. Maar dat betekent dat je dus ook actief mag of zelfs moet zoeken naar zulke links met de geschiedenis en moet kijken of, hoe en waar de beelden passen, aanhaken, van toepassing zijn. We zullen zien dat sommige beelden als een handschoen passen op bepaalde gebeurtenissen. Wat dan wel nodig is, is goede kennis van de geschiedenis, dus die gaan we ook doornemen met elkaar.

Niet chronologisch

Ik ben ook tot de conclusie gekomen dat Openbaring niet chronologisch is. Toelichtingen staan soms op een hele andere plek dan waar het onderwerp zelf staat. Er zitten in alle verhalen haakjes en oogjes, die je op een unieke manier kan en moet linken. Leg je die link niet, dan heb je twee of meer onbegrijpelijke losstaande dingetjes. Link je ze, dan kan je ineens dingen plaatsen en duiden.

Zo wordt het verhaal van de Twee Profeten EERST verteld en daarna dat van de Vrouw en de Draak. Maar als we ze aanhaken aan onze geschiedenis, dan moeten we tot de conclusie komen dat dat van de Vrouw en de Draak chronologisch gezien eerder was en vrijwel naadloos overgaat in dat van de Twee Profeten.

Dat wil niet zeggen dat niets chronologisch is en alles door elkaar staat. Dat is ook weer niet zo. Er zit een structuur en die heeft ook een betekenis.

Omdat Openbaring niet chronologisch loopt met onze geschiedenis, is het niet handig om van begin tot eind Openbaring door te nemen. Dan raak je eenvoudig de draad kwijt. Ik begin daarom met de Start en het Hart van Openbaring en dan zetten we de Rode Draad neer.

Israël

Om je alvast voor te bereiden kan ik je vertellen dat Openbaring veel meer over (de geschiedenis en toekomst van) Israël blijkt te gaan (en dus niet over de EU bijvoorbeeld), dan sommige mensen misschien lief is.

Ik ben niet van tevoren uitgegaan van een bepaalde reeds bestaande theologie. Ik ben op nul begonnen en kijk gewoon naar wat de tekst zegt en laat me daardoor leiden ongeacht wat er in bepaalde kerken en groepen geleerd wordt. Ik ben daardoor tot geheel nieuwe en verrassende inzichten gekomen, die ik nergens anders gezien heb. Dat maakt mijn positie bij voorbaat heel lastig, want er is niemand die het van nature al van harte met me eens zal zijn. Vanuit de Gereformeerde traditie zullen er nadrukkelijke bezwaren komen, maar vanuit Evangelische hoek zal dat niet minder hoeven zijn, alleen over hele andere dingen. Daarom zou ik je willen vragen mijn bevindingen met een open houding te lezen. En vraag God om jou al dan niet te bevestigen of dingen waar zijn, los van wat je misschien geleerd hebt.

Om bij voorbaat alvast een bepaalde angst weg te nemen: ik zal niet beweren dat er voor Israël redding is buiten Jezus om. De speciale rol die God voor Israël heeft, betreft vooral haar TAAK, niet haar redding. Israël heeft een hele andere taak in Gods plan met de wereld dan Nederland. Op dit moment is het grootste deel van de bevolking van Israël zelfs niet eens religieus. Onder Israëlische politici komt ook corruptie voor. Zij kunnen politiek of militair gezien hele verkeerde beslissingen nemen en die zijn met alle gevolgen voor hun eigen rekening. Maar dat neemt niet weg, dat God zijn eigen plan trekt en zal trekken met zijn volk.

Hitler

God gaat met de Chinezen Zijn eigen weg dwars door de geschiedenis heen. Zo ook met de Belgen. Of de Amerikanen. Maar als het om de bijbel gaat, dan stelt God vooral Israël als voorbeeld voor de rest van de wereld en niet Amerika. Straks, als onze geschiedenis hier afgelopen is, dan zullen er ongetwijfeld ook boeken opengaan met Openbaringen over de Beesten die er uit de Chinese zee opgerezen zijn. Of die er over de Atlantische oceaan opdoken. Maar die Openbaringen staan niet in de bijbel. De Holocaust is misschien wel het meest dramatische dat het Joods volk ooit overkomen is. Als Openbaring in de toekomst kijkt, hoe kan het dat allerbelangrijkste ding gemist hebben? Wel, ik heb ontdekt dat Openbaring daar ook over gaat. En

zelfs tot in huiveringwekkende details.

Puzzelen

Ik ben een document gaan maken met de tekst van Openbaring erin en daarin verzamelde ik een heleboel aantekeningen en gedachten. Soms ging ik zitten en vroeg ik God wat iets betekende. Dan kreeg ik inspiratie om in een bepaalde richting verder te zoeken. Ik heb regelmatig momenten gehad dat mijn ogen uitpuilden, er stoom uit mijn oren kwam en mijn brein op tilt sloeg, als ik weer eens iets ontdekte. Ik heb momenten gehad dat de tranen in mijn ogen stonden als ik het plaatje zag dat ontstond uit bepaalde gedeeltes. Elke ontdekking moedigde mij des te meer aan om te blijven zoeken totdat ik voor mijn gevoel zo'n beetje alles uit Openbaring heb kunnen wringen wat erin zit.

Ik kan niet ontkennen wat ik gezien heb. Ik check, check, dubbelcheck. Tweak hier en daar. Ik praat er met mensen over en neem hun reacties ter harte. En ik MOET delen wat ik gevonden heb. Want het is bizar, groots en prachtig als het je lukt om het te zien. Het is net als met die 3D stereogram puzzels. Je ziet in eerste instantie een grote lap gekleurde bolletjes. Je ziet wel dat er patronen in staan, maar iemand moet je vertellen hoe je moet kijken en dan lukt het sommige mensen nog steeds niet om het 3D plaatje te zien dat er verborgen zit in de afbeelding.

Wat ik ga doen, is proberen het plaatje te schetsen, zo goed als ik maar kan, van hoe je het kunt zien. Ik hoop dat je dan net zo enthousiast kan worden als ik. Ik ga niemand vertellen wat hij of zij denken of geloven moet, of wat iedereen moet vinden van Openbaring. Ik ga proberen te laten zien wat ik gezien heb. Het is aan u en jou om te beoordelen of dat onzin is of waarheid.

Vragen

Waar ik niet helemaal de vinger achter heb kunnen krijgen is datgene wat nog staat te gebeuren. Ook al zag Daniel het Romeinse Rijk in de vorm van een alles verslindend beest met ijzeren tanden (het vierde beest uit Daniel 7), dan nog kan je niet vooraf al tot in details voorzien hoe dat vorm zal krijgen. Achteraf is het wel heel duidelijk hoe het zit.

Jezus kondigde de val van Jeruzalem al aan en dan weet je dat het gaat gebeuren, maar hoe precies en wanneer exact... dat is vooraf niet uit te rekenen. Echter, hoe dichterbij het kwam, hoe duidelijk het werd.

Zo is het ook met de dingen die voor ons nog staan te gebeuren. Ook al lijkt het alsof sommige mensen het eindscenario al weten, ik ben daar zelf voorzichtiger in. Maar bepaalde dingen beginnen zich wel af te tekenen en hoe dichterbij het einde komen hoe duidelijker het wordt.

Waarom?

Waarom is Openbaring een puzzel? Waarom zo moeilijk? En waarom zou er überhaupt een moment komen dat Openbaring duidelijk wordt? Is dat boek niet juist bedoeld om onduidelijk te zijn? Mogen we de beelden wel concreet invullen

Wel, daar zijn goede redenen voor. In de eerste plaats denk ik dat de christenen in de tijd waarin Openbaring geschreven was, heel veel dingen onmiddellijk snaptten. Zij herkenden in veel van de beelden meteen waar het naar verwees. En het moet niet al te moeilijk voor hen zijn geweest daar de boodschap uit te halen die voor hen relevant was. Wij zijn echter alle historische kennis van dat moment kwijt geraakt en daarmee zijn het raadsels geworden. Gelukkig is die geschiedenis allemaal heel eenvoudig op internet terug te vinden nu.

De enige reden waarom het nu mogelijk is MEER van Openbaring te begrijpen dan de eerste christenen, is omdat onze geschiedenis verder gevorderd is. Wij kunnen nu veel méér dingen synchroniseren met de beelden dan alleen de kindermoord onder Herodes. En daarom kunnen we er nu veel meer van begrijpen.

Een ander ding is dat het bewust de bedoeling van God is om de boodschap te verbergen tot het laatste moment waarop het nodig is. Dat kan je in Daniel 12 bijvoorbeeld lezen.

Openbaring is niet zozeer bedoeld om de toekomst te voorspellen als wel om mensen te laten zien dat wat er gebeurt ABSOLUUT niet buiten God omgaat.

Open houding

Ik ben mij er heel goed van bewust dat er heel erg verschillende meningen en leringen over het boek Openbaring zijn. Ik zit zelfs in een ietwat oncomfortabele positie, om het zo maar te zeggen, want ik kom met nieuwe inzichten. Ik heb daarom van nature geen medestanders en sommigen aan mijn linkerzijde, zowel als aan mijn rechterzijde hebben zich misschien al diep ingegraven in een bepaalde theologische stellingname. Ik zal mij dus aan alle kanten moeten verdedigen en iedereen zal misschien wel iets in moeten leveren om te kunnen volgen of accepteren wat ik ontdekt heb. Ik geloof zelf natuurlijk heilig in wat ik schrijf, maar ik besef de uiteenlopende standpunten die er zijn. Laat ik dit zeggen: als wij voor God staan, zal hij ons niet overhoren of wij de juiste eindtijd-theologie wel hadden en krijgen we al dan niet een voldoende daarvoor. Wel zal hij ons afrekenen op of we de broederliefde in acht genomen hebben en de ander hoger geacht hebben dan onszelf. Als Jezus jouw Heer en Messias is, dan ben je mijn broer en zus ongeacht welke eindtijd-ideeën je erop nahoudt. Maar het blijft zeker wel interessant en ook nuttig om over deze dingen te praten met elkaar. Daarom wil ik je vragen, los van de misschien al heel sterk gevormde ideeën die je over dit onderwerp al hebt, om mijn verhaal met een open houding te lezen en niet onmiddellijk de hakken in het zand te zetten. Ga er maar vanuit dat het even een andere invalshoek is dan je gewend was, maar misschien is dat juist wel verrassend interessant? Ik kan niet meteen op de eerste pagina alles uitleggen en bewijzen. Ik heb even tijd nodig (namelijk zo ongeveer dit hele boek lang) om alle aspecten te behandelen. Maar als je me probeert te volgen, kan je misschien het totaalplaatje zien dat ik ook gezien heb. En dan kan je daarna altijd nog besluiten wat je er mee doet of niet.

Om een tipje van de sluier op te lichten... er zijn mensen die menen dat alle beelden van Openbaring over de eerste eeuw gaan en helemaal niets over de toekomst zeggen. Er zijn ook mensen die menen dat eigenlijk niets op de eerste eeuw van toepassing is en vrijwel alles nog een keer staat te gebeuren. Wat ik ontdekt heb, zit er eigenlijk precies tussenin. Wat ik ga schetsen komt erop neer dat Openbaring weldegelijk vooruit kijkt en het over toekomstige dingen heeft, maar in de eerste plaats vanaf het moment dat Openbaring opgeschreven werd, dat is in de eerste eeuw. Het behandelt de HELE periode van Jezus eerste komst tot en met zijn tweede komst, zonder dat er gaten vallen. Heel veel dingen zijn al gebeurd in de eerste eeuw. Sommige dingen zijn gebeurd in onze recente geschiedenis. Sommige dingen zijn gaande terwijl wij spreken, vandaag de dag. En sommige dingen staan nog te gebeuren. En ergens is dat best logisch, of niet soms?